

A Csorvási löszgyep kis méretű foltjain a nemzeti park igazgatóság az élőhely, illetve a volgamenti hérics védelme érdekében speciális kezelést végez.

A fő célkitűzés a síksági pannon löszgyep megőrzése, természetességének növelése, illetve lehetséges mértékű élőhely-rehabilitációja, valamint a volgamenti hérics állományának szinten tartása, illetve növekedésének biztosítása. A célkitűzést aktív élőhely kezeléssel (kaszálassal), a nád állományának visszaszorításával, terjedésének megakadályozásával, a gépjárművek okozta taposó hatás megszüntetésével lehet megvalósítani. A kedvező természetvédelmi helyzet helyreállítása a korábban szántóként művelt puffer területeken a spontán visszagyepesedési folyamatok elősegítésével (a területek kaszálásával), valamint a löszgyep társulásra jellemző generalista és specialista növényfajok magjainak elszórásával valósítható meg.

A Natura 2000 fenntartási terv

Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor kijelölésre kerültek az ország Natura 2000 területei. Kijelölésük és fenntartásuk célja a területen előforduló, közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, helyreállítása.

Ezen cél elérésének egyik fontos eszköze az ún. Natura 2000 fenntartási tervek készítése, mely a Csorvási löszgyep természetmegőrzési terület esetében is elkészült és hozzáférhető. A fenntartási terv az adott Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat tartalmaz, kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

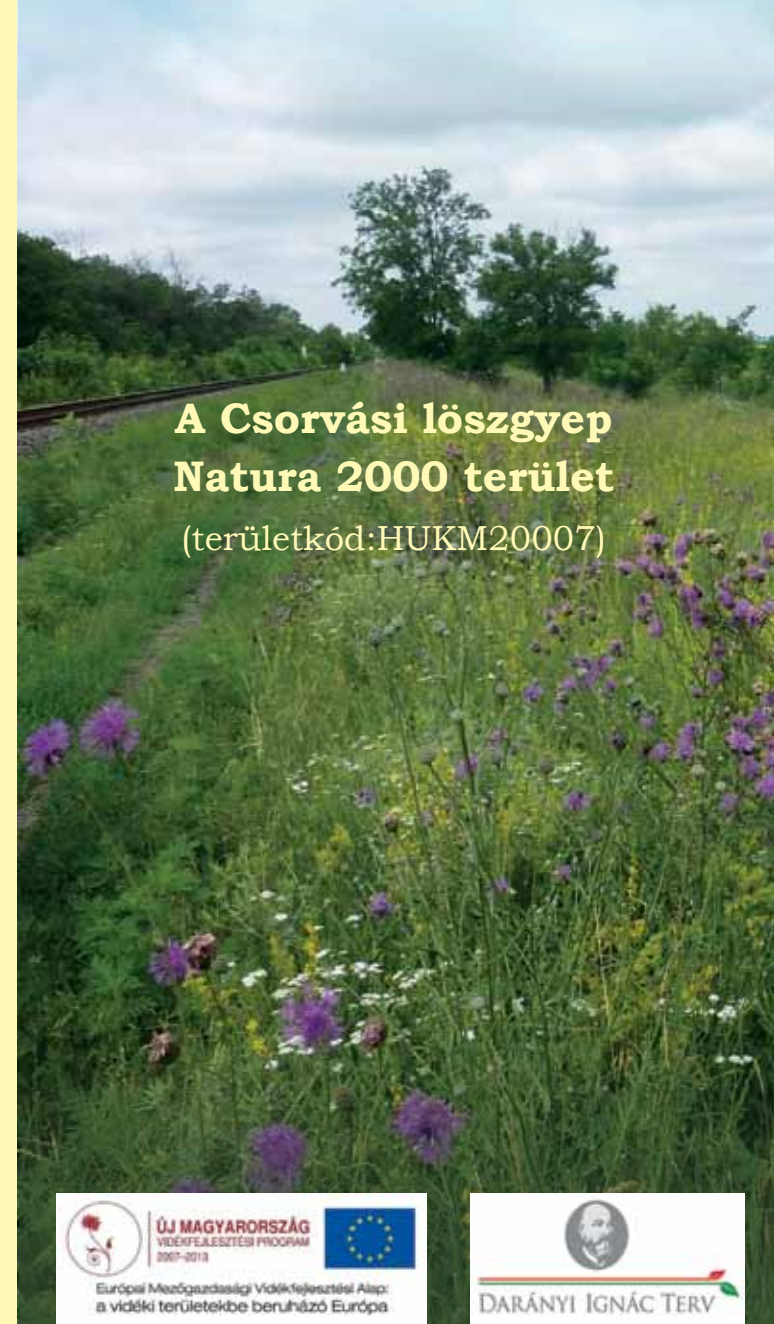
Kiadja:

CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület
6720 Szeged, Arany János u. 1.
Telefon/fax: +36 (62) 424-392
E-mail: csemete@csemete.com
Honlap: www.csemete.com

Fotók:

Konyhás István
Rómerné Bota Viktória
Sallainé Kapocsi Judit
Szalai Mónika
Grafika: Veres Hajnalka

A kiadvány
az *Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap*
támogatásával valósult meg.

A Csorvási löszgyep Natura 2000 terület (területkód:HUKM20007)

Miért fontos a Natura 2000 hálózat?

A Natura 2000 hálózat egy olyan komplex ökológiai hálózat, melyet az Európai Unió hozott létre annak érdekében, hogy tagállamainak még megmaradt, eredeti élővilágát megőrizze.

2004-ben Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásának feltételeként beillesztette az uniós irányelveket a nemzeti jogrendbe. A Natura 2000 hálózatnak számos előnye van, ilyen például az élőhelyek és fajok védelmének azonos alapokon nyugvó, a tagországok összefogásával történő megvalósítása, de talán a legfontosabb a gazdálkodók bevonása az aktív természetvédelmi tevékenységbe.

Lényeges, hogy a Natura 2000 hálózat az általános vélekedéssel ellentétben nem a tilalmak és korlátozások halmazát jelenti a gazdálkodók számára. A Natura 2000 területek hatékony megóvása nem valósulhat meg a gazdálkodók ilyen irányú tevékenysége nélkül, ezért mindenképpen szükséges az együttműködés. Fontos, hogy az érintettek megértésük azt, hogy ezek a területek mekkora értéket képviselnek, és ezáltal magukénak érzik a felelősséget a területek és fajok megóvásában. A biológiai sokféleség fennmaradása gyakran a hagyományos földhasználati módoknak, technológiáknak, ezek fenntartásának köszönhető. Natura 2000 területek kijelölése pedig ott történt, ahol a közösségi jelentőségű állat- és növényfajok, valamint ezek élőhelyei számára megfelelőek a körülmények, ami az ott jellemző földhasználati módok megfelelő voltáról tanúskodik.

A Csorvási löszgyep

A természetmegőrzési terület kiterjedése mindössze 13 hektár, mely egy apró löszgyep foltot, annak pufferterületét, illetve egy mezsgyét foglal magába. A terület egyben a **volgamenti hérics** (*Adonis vernalis*) egyetlen hazai természetes termőhelye. A természetmegőrzési terület kijelölése egy közösségi jelentőségű élőhely alapján történt. A Natura 2000 terület-történeti kijelölés célja, hogy a területen gazdálkodókkal együttműködve biztosítsa ennek az élőhelynek, valamint hazai védettség alatt álló fajoknak a hosszú távú fennmaradását.

A volgamenti hérics közvetlenül veszélyeztetett, fokozottan védett, magyar vörös könyves faj. Magyarország legkritikább és legvesélyeztetettebb növényritkaságai közé tartozik. Kárpát-medencei posztglaciális reliktum-endemizmus.

Populációja talán a legrégebben számolt növényállomány hazánkban, 1936-tól számos kutató becsülte az állományát. A népgyógyászatban is jelentős hagyományok fűződnek hozzá, a békés megyei nép a növény gyökerét („tályog-gyöker”) régi idők óta fogva használta gyógyászati célokra. A harmincas években nagy tömegben árulták a piacokon.

A csorvási állomány történetének első időszaka a felfedezéstől (1935) a hetvenes évek mélypontjáiig tart. A második világháború után a tsz-ek megjelenésével, illetve a kemikáliák használatának elterjedésével a korábban Csorváson mintegy 15 lelőhelyről ismert növény a csupán ma is ismert négy lelőhelyen maradt meg.

A faj védetté nyilvánítását (1971) követően az egyedszám folyamatos, de kismértékű növekedése tapasztalható. Jelentős változást 1999-től a termőhelyen történt intenzív természetvédelmi beavatkozást követően figyelhető meg. Ebben az időszakban az állomány nagyság erőteljesen növekedett, négy év alatt közel négyszeresére nőtt.

A volgamenti hérics termőhelye, a terület egyetlen és egyben jelölő élőhelytípusa a **síksági pannon löszgyep**. A löszgyepek humuszban gazdag talajon kialakuló zárt

szárazgyepek. Termőhelyük nagy részét felszántották, az Alföld mezsgyéin, árokrendszerein, kunhalmain, földvárain fennmaradt maradványfoltok őrzik csupán az egykori kiterjedt löszgyepek emlékét. Ezen, apró méretű foltokon a kezelés visszaszorulása, illetve emiatt a cserjésedés, az özönnövények terjedése a legfőbb veszélyeztető tényező.